

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 2800

Warszawa, 2 grudnia 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Sławomira Piechotę.

(-) Tadeusz Arkit; (-) Paweł Arndt; (-) Tadeusz Aziewicz; (-) Marek Biernacki; (-) Andrzej Biernat; (-) Krzysztof Brejza; (-) Jacek Brzezinka; (-) Beata Bublewicz; (-) Jerzy Budnik; (-) Andrzej Buła; (-) Renata Butryn; (-) Marek Cebula; (-) Zbigniew Chlebowski; (-) Janusz Cichoń; (-) Leszek Cieślik; (-) Grzegorz Dolniak; (-) Zenon Durka; (-) Jerzy Feliks Fedorowicz; (-) Arkady Fiedler; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Magdalena Gąsior-Marek; (-) Łukasz Gibała; (-) Artur Gierada; (-) Tomasz Głogowski; (-) Jarosław Gowin; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Iwona Guzowska; (-) Andrzej Halicki; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Stanisław Huskowski; (-) Michał Jaros; (-) Roman Kaczor; (-) Stanisław Kalemba; (-) Andrzej Kania; (-) Grzegorz

Karpiński; (-) Włodzimierz Karpiński; (-) Jan Kaźmierczak; (-) Małgorzata Kidawa-Błońska; (-) Józef Piotr Klim; (-) Magdalena Kochan; (-) Witold Kochan; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Domicela Kopaczewska; (-) Tadeusz Kopeć; (-) Roman Kosecki; (-) Jacek Kozaczyński; (-) Jerzy Kozdroń; (-) Agnieszka Kozłowska-Rajewicz; (-) Mirosław Koźlakiewicz; (-) Jacek Krupa; (-) Marek Krzakała; (-) Jan Kulas; (-) Tomasz Kulesza; (-) Jan Kuriata; (-) Tomasz Lenz; (-) Dariusz Lipiński; (-) Katarzyna Matusik-Lipiec; (-) Antoni Mężydło; (-) Janusz Mikulicz; (-) Czesław Mroczek; (-) Izabela Katarzyna Mrzygłocka; (-) Joanna Mucha; (-) Jan Musiał; (-) Tadeusz Naguszewski; (-) Witold Namysłak; (-) Sławomir Neumann; (-) Stefan Niesiołowski; (-) Andrzej Nowakowski; (-) Marzena Okła-Drewnowicz; (-) Janina Okragły; (-) Danuta Olejniczak; (-) Andrzej Orzechowski; (-) Maciej Orzechowski; (-) Konstanty Oświęcimski; (-) Zbigniew Pacelt; (-) Sławomir Piechota; (-) Jarosław Pięta; (-) Teresa Piotrowska; (-) Kazimierz Plocke; (-) Marek Plura; (-) Sławomir Preiss; (-) Norbert Raba; (-) Damian Raczkowski; (-) Grzegorz Raniewicz; (-) Ireneusz Raś; (-) Tadeusz Ross; (-) Grzegorz Roszak; (-) Halina Rozpondek; (-) Jakub Rutnicki; (-) Arkadiusz Rybicki; (-) Sławomir Rybicki; (-) Andrzej Ryszka; (-) Marek Rząsa; (-) Jan Rzymelka; (-) Grzegorz Schetyna; (-) Henryk Siedlaczek; (-) Witold Sitarz; (-) Aleksander Marek Skorupa; (-) Bożena Sławiak; (-) Andrzej Smirnow; (-) Jarosław Stolarczyk; (-) Michał Stuligrosz; (-) Paweł Suski; (-) Miron Sycz; (-) Władysław Szkop; (-) Grzegorz Sztolcman; (-) Jakub Szulc; (-) Bożena Szydłowska; (-) Jan Walenty Tomaka; (-) Piotr Tomański; (-) Irena Tomaszak-Zesiuk; (-) Cezary Tomczyk; (-) Tomasz Tomczykiewicz; (-) Łukasz Tusk; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Piotr van der Coghen; (-) Piotr Walkowski; (-) Piotr Waśko; (-) Monika Wielichowska; (-) Wojciech Wilk; (-) Radosław Witkowski; (-) Wiesław Woda; (-) Norbert Wojnarowski; (-) Edward Wojtas; (-) Marek Wojtkowski; (-) Ewa Wolak; (-) Marek Wójcik; (-) Adam Wykręt; (-) Jacek Zacharewicz; (-) Marcin Zawila; (-) Hanna Zdanowska; (-) Marek Zieliński; (-) Wojciech Ziemiak; (-) Jerzy Ziętek; (-) Jacek Żalek.

USTAWA

z dnia 2009 r.

o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1

1. Ustawa określa sposób dostosowania organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym sposoby oddawania głosu przez te osoby.
2. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do wyborów:
 - 1) do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
 - 4) wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
 - 5) do Parlamentu Europejskiego.

Art. 2

Wyborcą niepełnosprawnym w rozumieniu ustawy – zwanym dalej „wyborcą” – jest osoba, posiadająca prawa wyborcze, która przez właściwy organ orzekający została zaliczona do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.).

Art. 3

1. Wyborca może na co najmniej 21 dni przed dniem wyborów złożyć na ręce wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub upoważnionego przez niego pracownika urzędu gminy, oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w art. 2 ustawy.
2. Pod oświadczeniem wyborca składa podpis, obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL.

3. Oświadczenie wskazane w ust. 1 może być złożone na piśmie lub ustnie do protokołu.
4. Oświadczenie składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.
5. Na wniosek wyborcy złożony w terminie wskazanym w ust. 1 oświadczenie może być od niego odebrane w miejscu jego zamieszkania.
6. Odebranie oświadczenia w miejscu zamieszkania wyborcy jest dopuszczalne jedynie w przypadku, gdy wyborca:
 - 1) jest osobą zaliczoną do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - 2) jest osobą, o której mowa w w art. 5 pkt 1 i 1a, art. 62 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - 3) przedstawi zaświadczenie lekarskie potwierdzające, iż stawiennictwo osobiste jest niemożliwe lub stanowi zagrożenie dla zdrowia wyborcy.
7. Okres ważności zaświadczenia, o którym mowa w ust. 6 pkt 3 określa lekarz, z zastrzeżeniem że nie może on być dłuższy niż 6 miesięcy.

Art. 4

1. Po złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 3 ust. 1, wyborcy wydawane jest niezwłocznie zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym.
2. Zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym stanowi jednocześnie potwierdzenie, że wyborca jest uprawniony do korzystania ze szczególnych rozwiązań ułatwiających udział w wyborach, przewidzianych w niniejszej ustawie.
3. Informacje o wydaniu wyborcy zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1. umieszcza się w spisie wyborców.

Art. 5

Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawie złożenia oświadczenia, wzór oświadczenia, sposób jego przechowywania oraz wzór zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym, biorąc pod uwagę potrzeby osób o różnych rodzajach niepełnosprawności.

Rozdział 2

Informacja wyborcza

Art. 6

1. Osoba niepełnosprawna spełniająca kryteria wskazane w art. 2 ustawy ma prawo do korzystania z nieodpłatnych form uzyskiwania informacji o:
 - 1) właściwym dla danego wyborcy okręgu wyborczym i obwodzie do głosowania,
 - 2) siedzibach obwodowych komisji wyborczych, znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania wyborcy, w których możliwe jest oddanie głosu przez wyborcę niewidomego lub niedowidzącego przy użyciu nakładek do kart do głosowania w języku Braille'a, siedzibach komisji, które są dostępne dla osób o obniżonej sprawności ruchowej i siedzibach komisji, w których pełni dyżur asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej oraz o warunkach dopisania wyborcy do spisu wyborców w takim obwodzie;
 - 3) kalendarzu czynności wyborczych;
 - 4) zarejestrowanych kandydatach i listach wyborczych;
 - 5) możliwych formach głosowania;
 - 6) innych istotnych dla wyborcy danych, wynikających z obowiązujących ordynacji wyborczych.
2. Informacje określone w ust. 1 przekazywane są osobom niepełnosprawnym za pośrednictwem bezpłatnej infolinii oraz materiałów drukowanych, przesyłanych na wnioski wyborcy.
3. Minister właściwy do spraw administracji publicznej jest zobowiązany do zorganizowania infolinii, o której mowa w ust. 2.
4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobowiązany do przesyłania wyborcy drukowanych materiałów informacyjnych, o których mowa w ust. 2.

Art. 7

1. Wyborca uzyska informacje wskazane w art. 6 ustawy po przedstawieniu swoich danych osobowych i podaniu numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 4 ust. 1.
2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb przekazywania informacji wyborczych za pośrednictwem infolinii i innych

podmiotów zobowiązanych do przesłania w formie drukowanej materiałów, zawierających istotne dla wyborcy dane, uwzględniając różne rodzaje niepełnosprawności osób korzystających z tych informacji oraz mając na uwadze konieczność zapewnienia osobie uprawnionej możliwości szybkiego uzyskania informacji a w razie potrzeby także dodatkowych wyjaśnień.

Art. 8

1. Obwieszczenia wyborcze umieszczane w lokalu wyborczym jak i poza nim oraz wyniki głosowania w obwodach i okręgach wyborczych powinny być zamieszczane w miejscach łatwo dostępnych dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej.
2. Na prośbę osoby niewidomej lub niedowidzącej jeden z wyznaczonych członków obwodowej komisji wyborczej jest zobowiązany przekazać ustnie treść obwieszczeń wyborczych.

Rozdział 3

Lokale i komisje wyborcze

Art. 9

1. Wójt burmistrz (prezydent miasta) zobowiązany jest zapewnić, aby co najmniej 1/3 lokali wyborczych na terenie każdej gminy była dostępna dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej, a w przypadku gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, wskaźnik ten stosuje się odrębnie do lokali w każdym z okręgów wyborczych.
2. Projekt listy lokali wyborczych jest przekazywany do zaopiniowania organizacjom zrzeszającym lub reprezentującym osoby niepełnosprawne mieszkające na terenie gminy (miasta).

Art. 10

Dla celów głosowania korespondencyjnego wyznacza się co najmniej jedną obwodową komisję wyborczą w każdym okręgu wyborczym i równocześnie nie mniej niż jedną na terenie każdej gminy.

Art. 11

Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej oraz Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne, jakim powinien odpowiadać lokal obwodowej komisji wyborczej dostępny dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej, mając na uwadze w szczególności konieczność zapewnienia dostępu do lokalu osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Rozdział 4

Głosowanie korespondencyjne

Art. 12

1. Wyborca, któremu nadano numer identyfikacyjny, o którym mowa w art. 4 ust. 1, uzyskuje możliwość głosowania korespondencyjnego.
2. Oświadczenie o woli głosowania korespondencyjnego musi być złożone przez wyborcę obwodowej komisji wyborczej za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub upoważnionego przez niego pracownika urzędu gminy, najpóźniej 21 dni przed dniem głosowania.
3. Wyborcę, który złożył oświadczenie o którym mowa w ust. 2 umieszcza się w spisie wyborców w obwodzie właściwym dla obwodowej komisji wyborczej, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego.
4. Przyjęcie oświadczenia, o którym mowa w ust. 2 odnotowuje się niezwłocznie na zaświadczeniu o nadanym numerze identyfikacyjnym.
5. Wzór oświadczenia, w którym wyborca wyraża wolę głosowania korespondencyjnego, oraz tryb jego odbierania i przekazania obwodowej komisji wyborczej określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw administracji publicznej, biorąc pod uwagę potrzeby osób o różnych rodzajach niepełnosprawności.
6. Do oświadczenia o którym mowa w ust. 2 stosuje się odpowiednio przepisy art. 3.

Art. 13

1. Wyborca, który wyrazi wolę głosowania korespondencyjnego w terminie określonym w art. 12 ust. 2 otrzyma pocztą z obwodowej komisji wyborczej

przesyłkę z materiałami wyborczymi, o których mowa w art. 14 ust. 1, nie później niż 10 dni przed dniem wyborów.

2. Przesyłkę poleconą dostarcza się bezpośrednio do rąk własnych wyborcy, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym potwierdzeniu odbioru.
3. Wyborca wraz z materiałami wyborczymi otrzymuje zaświadczenie o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego.
4. Jeżeli tego samego dnia odbywają się więcej niż jedne wybory, wyborca podejmując decyzję o głosowaniu korespondencyjnym, jest uprawniony do oddania głosu jedynie w tej formie.

Art. 14

1. W skład materiałów wyborczych, o których mowa w art. 13 ust. 1., wchodzi dwie koperty (koperta A i koperta B) i karta (karty) do głosowania.
2. Na kopercie B umieszcza się adres obwodowej komisji wyborczej oraz informację o zwolnieniu nadawcy z opłaty za przesyłkę.
3. Wyborca wypełnia kartę (karty) do głosowania i umieszcza ją (je) w kopercie A. Następnie wyborca umieszcza kopertę A oraz zaświadczenie o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego, jakie otrzymał w trybie art. 14 ust. 2, w kopercie B. Kopertę B wyborca wysyła pocztą, najpóźniej w terminie 5 dni przed dniem głosowania.
4. Jeżeli właściwa obwodowa komisja wyborcza nie otrzyma kart do głosowania przed zakończeniem głosowania, głosowanie korespondencyjne uważa się za niebyłe. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w obwodzie wyborczym.

Art. 15

1. W obecności co najmniej dwóch członków obwodowej komisji wyborczej (w tym przewodniczącego lub jego zastępcy) następuje otwarcie koperty B (zewnątrznej).
2. Przewodniczący lub jego zastępca po odnotowaniu w spisie wyborców danych wyborcy – wrzuca zaklejoną wewnętrzną kopertę A do urny.
3. Jeżeli w kopercie B brak jest zaświadczenia o którym mowa w art. 13 ust. 3 ustawy, komisja uznaje głos za nieoddany i nie wrzuca koperty A do urny. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w obwodzie wyborczym.

Art. 16

Po wrzuceniu koperty A z kartą wyborczą (kartami) do urny i zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania zgodnie z regułami określonymi w odrębnych ustawach.

Art. 17

Szczegółowe zasady sporządzania i dostarczania materiałów wyborczych oraz zasady i tryb postępowania podczas głosowania korespondencyjnego określi minister właściwy do spraw administracji publicznej w drodze rozporządzenia, mając na celu zapewnienie sprawnego przebiegu wyborów oraz uwzględniając potrzeby wyborców o różnych rodzajach niepełnosprawności.

Rozdział 5

Asystent wyborczy

Art.18

1. Wyborca może ustanowić swojego asystenta wyborczego.
2. Ustanowienie asystenta wyborczego następuje w drodze pisemnego lub ustnego oświadczenia woli wyborcy, złożonego członkowi obwodowej komisji wyborczej.
3. Asystentem wyborczym może być każda osoba wskazana przez wyborcę. W szczególności funkcję asystenta wyborczego może pełnić członek rodziny wyborcy, w tym także osoba nie posiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych.
4. Członkowie komisji wyborczej oraz mężowie zaufania nie mogą pełnić funkcji asystenta wyborczego.

Art.19.

1. Asystent wyborczy udziela wyborcy niezbędnej pomocy w głosowaniu w zakresie wskazanym przez wyborcę.
2. W szczególności asystent wyborczy może:
 - 1) pobrać w imieniu wyborcy kartę do głosowania,
 - 2) zaznaczyć według wskazania wyborcy kandydata na karcie do głosowania,
 - 3) wrzucić kartę do głosowania do urny.

Art. 20

1. Wyborca, który nie ustanowił swojego asystenta wyborczego, może skorzystać z pomocy asystenta wyborczego przy obwodowej komisji wyborczej, wskazanego przez organizacje, o których mowa w ust. 3, zrzeszające lub reprezentujące osoby niepełnosprawne w danym okręgu wyborczym.
2. Wskazanie osób mających pełnić funkcję asystenta wyborczego przy obwodowych komisjach wyborczych winno nastąpić nie później niż na 21 dni przed dniem wyborów.
3. Do wskazania osób, mogących pełnić funkcję asystenta wyborczego, są uprawnione organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.), których zakres działalności określony w statucie obejmuje działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Asystenta wyborczego przy obwodowej komisji wyborczej powołuje organ, który powołał tę komisję.
5. Asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej pełni dyżur w lokalu komisji przez cały czas pracy komisji.
6. Asystent, o którym mowa w ust. 4, nie ma prawa przedstawiać wyborcy sugestii dotyczących głosowania na konkretnego kandydata lub na konkretną listę kandydatów.

Rozdział 6

Nakładki na karty wyborcze w alfabecie Braille'a

Art. 21

Wyborca niewidomy lub niedowidzący może głosować samodzielnie przy użyciu nakładek do kart do głosowania z opisem w alfabecie Braille'a.

Art. 22

1. Głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania z opisem w alfabecie Braille'a odbywa się w obwodowej komisji wyborczej, wskazanej przez: okręgową komisję wyborczą w przypadku wyborów, o których mowa w art. 1 pkt 1, 2 i 5 lub

komisarza wyborczego w przypadku wyborów, o których mowa w art. 1 pkt 3 i 4, nie później niż na 21 dni przed dniem wyborów .

2. W każdym okręgu wyborczym wskazuje się jedną obwodową komisję wyborczą, nie mniej jednak niż jedną na terenie każdej gminy.
3. Informacja o siedzibie obwodowej komisji wyborczej, w której możliwe będzie głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a jest przesyłana wyborcy wraz z informacją, o której mowa w art. 6 ustawy.

Art. 23

Minister właściwy do spraw administracji publicznej po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą określi w drodze rozporządzenia wzór nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a, uwzględniając różny stopień znajomości alfabetu Braille'a przez wyborców niewidomych lub niedowidzących i kierując się możliwością ich praktycznego zastosowania przez wyborców niewidomych lub niedowidzących.

Rozdział 7

Spisy wyborców

Art. 24

1. Wyborca niepełnosprawny może oddać głos w obwodzie właściwym dla swojego miejsca zamieszkania, po przekazaniu obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Wyborca uprawniony do głosowania korespondencyjnego może oddać swój głos osobiście wyłącznie w lokalu wyborczym obwodowej komisji wyborczej, która została wskazana na kopercie B, przesłanej wyborcy wraz z materiałami wyborczymi, po przekazaniu obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego. Wyborca oddaje głos, posługując się kartami do głosowania przesłanymi mu listownie przez obwodową komisję wyborczą.

Art. 25

1. Wyborca niepełnosprawny jest dopisywany na swoje żądanie, w dniu wyborów, do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie, który jest częścią okręgu wyborczego właściwego dla miejsca zamieszkania wyborcy a ponadto:

- 1) lokal wyborczy jest dostępny dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
 - 2) w lokalu wyborczym jest możliwe głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a,
 - 3) w lokalu wyborczym pełni dyżur asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej.
2. Warunkiem dopisania wyborcy do spisu wyborców jest przekazanie obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym.
 3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do wyborcy niepełnosprawnego, uprawnionego do głosowania korespondencyjnego.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 26

W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. 2000, Nr 47, poz. 544 z późn. zm.) skreśla się art. 54.

Art. 27

W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (t.j. Dz. U. 2003, Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.) skreśla się art. 46.

Art. 28

W ustawie z dnia 15 września 2000r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do referendum lokalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (t.j. Dz. U. 2003, Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr, poz.)”;

- 2) w art. 9 ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wzór karty do głosowania oraz wzór nakładki do głosowania z opisem w alfabecie Braille'a”.

Art. 29

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. 2007, Nr 190, poz. 1360 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. art. 18,
- 2) skreśla się art. 53,
- 3) skreśla się art. 69.

Art. 30

W ustawie z dnia 14 marca 2003r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Do trybu przeprowadza głosowania stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. 2007, Nr 190, poz. 1360 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr, poz.)”;
- 2) art. 20 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Wzór karty do głosowania, zasady drukowania kart i tryb przekazywania ich komisjom obwodowym oraz wzór nakładek do głosowania z opisem w alfabecie Braille’a ustala, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza.”.

Art. 31

W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. art. 30 ust. 2,
- 2) skreśla się art. 31,
- 3) skreśla się art. 34.

Art. 32

1. W okresie do dnia 31 grudnia 2012r. na terenie każdej gminy tworzy się co najmniej jeden lokal wyborczy dostępny dla osób o ograniczonej sprawności

ruchowej, a w przypadku gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, lokal taki tworzy się w każdym okręgu wyborczym.

2. W okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. co najmniej 20% lokali wyborczych na terenie każdej gminy powinno być dostępnych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a w przypadku gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, wskaźnik ten stosuje się do lokali w każdym z okręgów wyborczych.

Art. 33

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Aktualny stan

Osobom niepełnosprawnym przysługują takie same wolności i prawa jak pozostałym obywatelom. Jednym z najważniejszych praw jest czynne prawo wyborcze. Prawa te wynikają nie tylko z Konstytucji RP, ale i wiążących Polskę umów międzynarodowych, które zobowiązują nas do ciągłego udoskonalania prawa wyborczego, tak by udział niepełnosprawnych w wyborach był udziałem realnym. Dotychczasowe przepisy, które mają ułatwić osobom niepełnosprawnym udział w wyborach, znajdują się w trzech spośród czterech ustaw, regulujących zasady przeprowadzania wyborów (wyjątek to ustawa z dnia 20 czerwca 2002r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta). Rozwiązania ujęte w tych ustawach nie dość, że są niejednolite, to w dodatku niespójne. Dają osobom niepełnosprawnym jedynie:

- możliwość korzystania z pomocy osoby trzeciej podczas oddawania głosu – określoną w trzech ustawach (art. 69 ordynacji wyborczej do Sejmu RP i Senatu RP, art. 46 ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, art. 54 ustawy o wyborze Prezydenta RP),
- możliwość głosowania w lokalu przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych – określoną w dwóch ustawach (art. 18 ordynacji wyborczej do Sejmu RP i Senatu RP, art. 34 ordynacji wyborczej do PE),
- nakazują określenie liczby lokali wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych – określono to w dwóch ustawach (art. 53 ordynacji wyborczej do Sejmu RP i Senatu RP, art. 31 ordynacji wyborczej do PE).

To stanowczo za mało. Analizując obecny stan prawny należy stwierdzić, że osoby niepełnosprawne są w Polsce wielokrotnie pozbawione możliwości realizacji swojego konstytucyjnego prawa jakim jest prawo wyborcze a podstawową przyczyną tego stanu jest ułomność przepisów ustawowych – fakt, że są one tworzone bez uwzględnienia szczególnych uwarunkowań wynikających z niepełnosprawności. Dlatego istnieje bardzo pilna potrzeba przyjęcia projektowanej ustawy – tak aby jej przepisy mogły być stosowane już podczas wyborów w 2010r.

W ogromnej większości krajów Unii Europejskiej już dawno wprowadzono nowe sposoby oddawania głosu, takie jak głosowanie korespondencyjne (Niemcy,

Wielka Brytania), głosowanie przy pomocy „ruchomej urny wyborczej” (Czechy, Dania, Finlandia, Rumunia), przez pełnomocnika (Francja, Holandia), internetowe (Estonia, Szwajcaria). Możliwość głosowania korespondencyjnego nie tylko przez obywateli przebywających na obczyźnie czy też osoby niepełnosprawne jest przewidziana w wielu państwach Unii Europejskiej. Procedury dla tej formy głosowania są do siebie bardzo zbliżone. W efekcie wyborcy coraz częściej decydują się korzystać z takiej możliwości głosowania.

Potrzeba i cel wydania ustawy

Zasadniczym celem ustawy jest stworzenie osobom niepełnosprawnym realnej możliwości skorzystania z konstytucyjnego prawa, jakim jest prawo wyborcze (art. 62 ust. 1 Konstytucji RP). Obecnie osoby niepełnosprawne, które chcą wziąć udział w wyborach, są bardzo często uzależnione od wsparcia osób trzecich. Członkowie rodziny, znajomi, sąsiedzi pomagają im m.in. w uzyskaniu informacji o kandydatach, w dotarciu do lokalu wyborczego, porozumieniu się z komisją wyborczą, odebraniu kart do głosowania, zaznaczeniu wyboru na karcie do głosowania, wrzuceniu głosu do urny. Projektowana ustawa ma ten stan rzeczy zmienić – dać osobom niepełnosprawnym realną możliwość głosowania bez pomocy osób trzecich.

Autorzy projektu mają świadomość, iż Trybunał Konstytucyjny uznał, że zmiany w prawie wyborczym mogą być wprowadzane nie później niż na 6 miesięcy przed podjęciem pierwszej czynności wyborczej. Ten wyrok nie dotyczy jednak, jak zgodnie uznali uczestnicy seminarium zorganizowanego przez Parlamentarny Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych w Senacie RP dnia 1 grudnia 2009 r., w tym m.in. byli Prezesi Trybunału Konstytucyjnego Jerzy Stępień i Andrzej Zoll, przepisów projektowanej ustawy – której podstawowym celem jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości rzeczywistego korzystania z praw wyborczych i likwidacja sprzeczności z przepisami Konstytucji RP aktualnego prawa wyborczego.

Istota proponowanych zmian

Projektowana ustawa jest adresowana do wszystkich osób niepełnosprawnych o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób

niepełnosprawnych), w tym także osób, które przed dniem 1 stycznia 1997r. zostały zaliczone do I lub II grupy inwalidów, jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do tej grupy nie utraciło mocy. Warunkiem skorzystania z uprawnień określonych w ustawie będzie złożenie na ręce wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub upoważnionego przez niego pracownika urzędu gminy, oświadczenia o spełnieniu warunku określonego w art. 2 ustawy. Osoby zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osoby wobec których orzeczono o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji lub o samodzielnej egzystencji oraz osoby zaliczone do I grupy inwalidów a ponadto inne osoby niepełnosprawne o których mowa w ustawie – pod warunkiem, że przedstawią zaświadczenie lekarskie, iż stawiennictwo osobiste w lokalu wyborczym jest niemożliwe lub stanowi zagrożenie dla zdrowia wyborcy – będą mogły złożyć takie oświadczenie w miejscu swojego zamieszkania. Niezwłocznie po złożeniu oświadczenia wyborca otrzyma zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym. Będzie to dokument potwierdzający ustawowe uprawnienia.

W zakresie ułatwiania dostępu do informacji ustawa proponuje :

- o wprowadzenie nieodpłatnej informacji wyborczej dla osób niepełnosprawnych w formie infolinii oraz materiałów drukowanych przesyłanych na prośbę wyborcy – każdy wyborca będzie mógł zażądać przysłania materiałów wyborczych na swój adres domowy,
- o obowiązek umieszczania obwieszczeń wyborczych oraz wyników głosowania w miejscach łatwo dostępnych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
- o obowiązek ustnego przekazania osobie niewidomej lub niedowidzącej treści obwieszczeń wyborczych przez wyznaczonego członka obwodowej komisji wyborczej.

Ustawa wnosi nową jakość w definiowaniu liczby lokali wyborczych, które powinny być przystosowane dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej. W miejsce dotychczasowych przepisów, mających raczej charakter instruktażowy niż normatywny, ustawa kreuje docelowe rozwiązanie z co najmniej 1/3 ogólnej liczby lokali dostępnych dla osób niepełnosprawnych na terenie każdej gminy a w przypadku, gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, wskaźnik ten należy stosować do każdego z okręgów odrębnie. W okresie przejściowym wymogi te zostały określone na niższym poziomie. Do dnia 31 grudnia

2012r. ustawa wymaga utworzenia co najmniej jednego takiego lokalu na terenie każdej gminy, z dodatkowym warunkiem, że na terenie każdego okręgu musi być co najmniej jeden taki lokal. Następnie, do końca 2015r. wymagany wskaźnik zostaje określony na poziomie 20%. W praktyce będzie to więc istotne zwiększenie liczby lokali wyborczych dostępnych dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej. Ponadto projekt listy lokali wyborczych będzie przekazywany do zaopiniowania organizacjom zrzeszającym lub reprezentującym osoby niepełnosprawne mieszkające na terenie gminy (miasta).

Całkowicie nowatorskim rozwiązaniem, zawartym w projektowanej ustawie jest możliwość głosowania korespondencyjnego. Warunkiem skorzystania przez wyborcę z tego uprawnienia będzie złożenie oświadczenia woli głosowania korespondencyjnego najpóźniej na 21 dni przed głosowaniem. W praktyce takie oświadczenie będzie najczęściej składane razem z oświadczeniem o spełnieniu wymogów ustawowych, uprawniających do skorzystania z rozwiązań ułatwiających udział w wyborach, określonych w ustawie. Fakt złożenia oświadczenia o woli głosowania korespondencyjnego będzie niezwłocznie odnotowywany na zaświadczeniu o nadanym numerze identyfikacyjnym. Osoba uprawniona do głosowania korespondencyjnego otrzyma pocztą, najpóźniej na 10 dni przed dniem wyborów, przesyłkę z materiałami wyborczymi. Będzie to przesyłka polecona, ale osoba uprawniona będzie musiała ją odebrać osobiście; nie będzie dopuszczony odbiór przez domowników. W skład materiałów wyborczych wejdą karty do głosowania, koperta A, koperta B zaadresowana do odpowiedniej obwodowej komisji wyborczej wraz z adnotacją że przesyłka została opłacona (czyli wysłanie koperty będzie dla wyborcy bezpłatne) oraz zaświadczenie o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego. Wyborca będzie umieszczał karty do głosowania w kopercie A, a następnie całość, wraz z zaświadczeniem, w kopercie B i wysyłał to na adres komisji wyborczej.

Dla celów głosowania korespondencyjnego zostanie wyznaczona co najmniej jedna komisja w każdym okręgu wyborczym, nie mniej niż jedna na terenie każdej gminy. W praktyce ilość tych komisji powinna być zależna od ilości osób, które wyraziły wolę głosowania korespondencyjnego – tak aby nie spowodować nadmiernego obciążenia pracą jednej z komisji wyborczych. Jeżeli wyborca zmieni zdanie i będzie chciał oddać głos osobiście to będzie miał taką możliwość – ale tylko

w lokalu obwodowej komisji wyborczej, której adres został wskazany na kopercie B. Wynika to z konieczności zapewnienia szczelności systemu. W takiej sytuacji wyborca skorzysta z kart do głosowania przesłanych mu na adres domowy.

Ustawa stwarza możliwość głosowania z pomocą asystenta wyborczego ustanowionego przez samego wyborcę lub powołanego przy obwodowej komisji wyborczej. Wprawdzie już obecnie niektóre „ustawy wyborcze” przewidują możliwość głosowania z pomocą innych osób, jednak w praktyce przepisy te wywołują wśród osób niepełnosprawnych wiele wątpliwości i obaw – jak w konkretnej sytuacji zareaguje obwodowa komisja wyborcza. Dlatego rozdział 6 określa zasady funkcjonowania asystentów wyborczych, w tym także asystenta wyborczego przy obwodowej komisji wyborczej.

Asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej byłby powoływany przez organ, który powołał tę komisję, spośród kandydatów wskazanych przez organizacje pozarządowe, których zakres działalności określony w statucie obejmuje działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. Tacy asystenci pełniliby dyżur w lokalach komisji w godzinach 10:00 – 16:00 a w przypadku komisji, w których istniałaby możliwość głosowania przy pomocy nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a – przez cały czas pracy komisji. W praktyce można oczekiwać, że na terenie każdej gminy powinna funkcjonować co najmniej jedna obwodowa komisja wyborcza z asystentem wyborczym.

Ustawa przewiduje możliwość głosowania przez wyborcę niewidomego lub niedowidzącego przy pomocy nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a, W każdym okręgu wyborczym zostanie wskazana jedna obwodowa komisja wyborczą, nie mniej jednak niż jedną na terenie każdej gminy. Wzór nakładek zostanie określony w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Jest prawdopodobne, że konieczne będzie także dokonanie zmian we wzorach kart do głosowania, aby zapewnić spójność całego systemu.

Dużym ułatwieniem dla wyborców niepełnosprawnych będzie możliwość wyboru dogodnego lokalu wyborczego, w którym wyborca niepełnosprawny zamierza głosować – w obrębie okręgu wyborczego właściwego dla swojego miejsca zamieszkania. W praktyce wyborca niepełnosprawny, który otrzyma zaświadczenie o

nadany numerze identyfikacyjnym, nadal pozostanie na liście wyborców w obwodzie właściwym dla swojego miejsca zamieszkania. Będzie miał jednak także możliwość wyboru innej komisji, w której odda głos. Projektowana ustawa przewiduje, że będzie on dopisywany na swoje żądanie, w dniu wyborów, do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie, który jest częścią okręgu wyborczego właściwego dla miejsca zamieszkania wyborcy a ponadto:

- lokal wyborczy jest dostępny dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
- w lokalu wyborczym jest możliwe głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a,
- w lokalu wyborczym pełni dyżur asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej.

Warunkiem dopisania do spisu wyborców będzie okazanie obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o numerze identyfikacyjnym.

Projektowana ustawa wprowadza kilka zmian w istniejących ustawach „wyborczych”. Cechą wspólną tych zmian jest skreślenie występujących w tych ustawach kilku przepisów, mających na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym udziału w wyborach. Skoro bowiem proponuje się rozwiązanie kompleksowe i jednolite dla wszystkich wyborów, nie ma powodu aby utrzymywać w innych ustawach przepisy szczątkowe i nie zawsze ze sobą skorelowane.

Jest oczywiste, że przepisy projektowanej ustawy powinny być stosowane nie tylko do wyborów, ale także do referendum. Ponieważ już obecnie ustawa z dnia 15 września 2000r. o referendum lokalnym w art. 1 ust. stanowi, że: „ W zakresie nieuregulowanym w ustawie do referendum lokalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw ...” a ustawa z dnia 14 marca 2003r. o referendum ogólnokrajowym w art. 5 ust. 5 stwierdza, że: „Do trybu przeprowadza głosowania stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej ...” – w projektowanej ustawie (w art. 28 i 30) konieczne było zawarcie jedynie niewielkich zmian w ustawach o referendach.

Przewidywane skutki projektowanej ustawy

Ostatnie pełne dane dotyczące osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2002, według którego liczba osób w wieku 15 lat i więcej, posiadających prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności wynosiła 4,3 mln. Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego przez GUS liczba ta systematycznie spadała, głównie z powodu zmniejszania się liczby osób orzekanych przez ZUS, i w 2008 r. wyniosła około 3,7 mln osób. Oznacza to, że 11,8% ludności w wieku 15 lat i więcej posiada orzeczenie o niepełnosprawności. W tym gronie znajdowało się ok. 1 mln. osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, ok. 1,4 mln. o umiarkowanym i ok. 1,3 mln. o lekkim stopniu niepełnosprawności. Ok. 45% osób niepełnosprawnych ma ponad 60 lat. Dla osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wskaźnik ten jest wyższy. Tak więc bezpośrednimi beneficjentami ustawy będzie ok. 2,4 mln. osób. Przyjmując założenie, że ok. 50% osób z tego grona weźmie udział w wyborach (wskaźnik zbliżony do frekwencji wyborczej w ostatnich latach) oraz że połowa z tego grona zachce skorzystać z możliwości głosowania korespondencyjnego, projektodawcy zakładają, że w głosowaniu korespondencyjnym weźmie udział ok. 600 tys. osób.

Proponowane rozwiązania powinny zaowocować znacznym wzrostem liczby Polaków, którzy oddadzą swój głos, a którzy obecnie ze względu na swoją niepełnosprawność nie byli w stanie tego dokonać. Ponadto głosowanie korespondencyjne z pewnością umożliwi podniesienie frekwencji wyborczej, a tym samym zasada powszechności wyborów zostanie wzbogacona o nowe elementy. Dzięki tej metodzie osoby niepełnosprawne będą mogły, bez zbędnego pośpiechu, w swoim domu, zastanowić się nad poparciem w wyborach odpowiedniego dla siebie kandydata. Co więcej wprowadzenie instytucji głosowania korespondencyjnego (na razie wg. projektu dostępnego dla osób niepełnosprawnych) znacznie wpłynie na skuteczniejsze zagwarantowanie nie tylko wcześniej wskazanej zasady powszechności, ale i równości wyborów. Jest oczywiste, że zasady: proporcjonalności, tajności i bezpośredniości wyborów nie zostaną w żaden sposób naruszone.. Ta forma głosowania jest jedynie innym techniczno-organizacyjnym, sposobem oddawania głosu przez samego wyborcę.

Szerszy a być może powszechny udział osób niepełnosprawnych w wyborach to także sposób na podnoszenie świadomości społecznej, na ograniczanie skali zjawiska dyskryminacji lub niechęci wobec niepełnosprawnych w życiu codziennym.

Projektowana ustawa będzie wymagała pewnych, dodatkowych środków budżetowych na organizację wyborów – w porównaniu ze stanem obecnym. Skala tego wzrostu wydatków jest jednak niewielka – z uwagi na to, że projektowane rozwiązania merytoryczne były tworzone z uwzględnieniem wymogu racjonalności w gospodarowaniu środkami publicznymi.

Źródłami dodatkowych kosztów mogą być:

- o koszt przyjmowania od wyborców oświadczeń oraz wydawania zaświadczeń o nadanym numerze identyfikacyjnym – w praktyce będzie to obowiązek pracowników urzędów gmin, wykonywany w ramach realizacji zadań służbowych; przy dobrej organizacji pracy działania te nie spowodują istotnych dodatkowych wydatków budżetowych,
- o funkcjonowanie bezpłatnej dla wyborcy infolinii oraz obowiązek wysyłania drukowanych materiałów informacyjnych (art. 6 ustawy) – skala tego zjawiska jest trudna do przewidzenia ale charakter wydatków wskazuje, że całkowity koszt nie będzie miał istotnego wpływu na całkowity koszt organizacji wyborów,
- o koszty głosowania korespondencyjnego – w praktyce koszt wysyłki listów poleconych z materiałami wyborczymi oraz z góry opłaconej przesyłki koperty B do obwodowej komisji wyborczej; przyjmując założenie, że z możliwości takiego głosowania skorzystałoby ok. 600 tys. osób oraz, że zdecydowana większość z tych osób wysłałaby swój głos do obwodowej komisji wyborczej, to całkowity koszt tych usług pocztowych wynosiłby ok. 3 – 4 mln. zł,
- o koszty umożliwienia głosowania osobom niewidomym i niedowidzącym głosowania przy użyciu nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a – można szacować, że w skali kraju powstanie 2,5 – 3 tys. obwodowych komisji wyborczych, w których byłaby możliwość takiego głosowania; Koszt sporządzenia nawet najbardziej skomplikowanych nakładek nie powinien przekroczyć 300 tys. złotych, ponadto należy brać pod uwagę, że nakładki te będą mogły zostać wykorzystane wielokrotnie – także w następnych wyborach.

Tak więc całkowity koszt projektowanych rozwiązań nie powinien przekroczyć kwoty 5-6 mln. zł.

Akty wykonawcze

Projektowana ustawa przewiduje wydanie następujących aktów wykonawczych:

- 1) Rozporządzenie ministra właściwego do spraw administracji publicznej w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawie złożenia oświadczenia, wzór oświadczenia, sposób jego przechowywania oraz wzór zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym (art. 5),
- 2) Rozporządzenie ministra właściwego do spraw administracji publicznej w sprawie szczegółowego trybu przekazywania informacji wyborczych za pośrednictwem infolinii i innych podmiotów zobowiązanych do przesłania w formie drukowanej materiałów, zawierających istotne dla wyborcy dane (art. 7 ust. 2),
- 3) Rozporządzenie ministra właściwego do spraw administracji publicznej w sprawie warunków technicznych, jakim powinien odpowiadać lokal obwodowej komisji wyborczej dostępny dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej (art. 11),
- 4) Rozporządzenie ministra właściwego do spraw administracji publicznej w sprawie wzoru oświadczenia, w którym wyborca wyraża wolę głosowania korespondencyjnego, oraz tryb jego odbierania i przekazania obwodowej komisji wyborczej (art. 12 ust. 5),
- 5) Rozporządzenie ministra właściwego do spraw administracji publicznej w sprawie szczegółowych zasad sporządzania i dostarczania materiałów wyborczych oraz zasad i trybu postępowania podczas głosowania korespondencyjnego (art. 17),
- 6) Rozporządzenie ministra właściwego do spraw administracji publicznej w sprawie wzoru nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a (art. 23),

Wydanie rozporządzeń określonych w pkt. 1, 4 i 5 jest możliwe w krótkim czasie przy współpracy administracji rządowej z Państwową Komisją Wyborczą. Będą to przepisy szczegółowe, mające charakter administracyjno-techniczny i ich opracowanie nie powinno nastęrczać żadnych trudności. Opracowanie rozporządzenia wymienionego w pkt 2 wymaga współpracy i uzgodnień w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu, tak aby cały proces był sprawny i dogodny dla osób niepełnosprawnych. Nie będzie stanowiło problemu wydanie rozporządzenia

określonego w pkt 3 – delegacja zawarta w projektowanej ustawie jest bardzo podobna do delegacji zawartej w art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Opracowanie rozporządzenia wymienionego w pkt. 6, które ma charakter techniczny, wymagać będzie przede wszystkim współpracy z Polskim Związkiem Niewidomych – tak aby opracowany wzór był rzeczywiście pomocny osobom niewidomym i niedowidzącym.

Zgodność projektu z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 29 grudnia 2009 r.

BAS-WAL-2602/09

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Sławomir Piechota)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Proponowana ustawa określa sposób dostosowania organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych i ma być stosowana do wyborów: do Sejmu RP i do Senatu RP, Prezydenta RP, do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz do Parlamentu Europejskiego. Z uprawnień przewidzianych w projekcie będą mogli korzystać wyborcy niepełnosprawni, którzy przez właściwy organ orzekający zostali zaliczeni do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, ze zmianami; dalej: ustawa o rehabilitacji). Projekt przewiduje zmianę ustaw: z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, ze zmianami), z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, ze zmianami), z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985, ze zmianami), z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, ze zmianami), z dnia 14 marca 2004 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507, ze zmianami), z dnia 23 stycznia

2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, ze zmianami).

Projekt zawiera przepis przejściowy. Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy wskazać:

- artykuł 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE), zakazujący wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową;

- artykuł 22 ust. 1 TfUE, przyznający obywatelowi Unii Europejskiej mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;

- artykuł 22 ust. 2 TfUE, przyznający każdemu obywatelowi UE mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;

- dyrektywę Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE L 329 z 30.12.1993 r., str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12). Dyrektywa ustanawia szczegółowe warunki, według których obywatele UE mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, wykonują prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, jeśli spełniają warunki określone w dyrektywie oraz pozostałe wymogi określone w prawie krajowym dla obywateli tego państwa (art. 3 dyrektywy);

- dyrektywę Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE nr L 368 z 31.12.1994 r., str. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12). Dyrektywa przyznaje obywatelom UE prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, którego nie są obywatelami, jeśli spełniają warunki określone w dyrektywie oraz pozostałe wymogi określone w prawie krajowym dla obywateli tego państwa (art. 3 dyrektywy).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Z punktu widzenia zgodności z prawem Unii Europejskiej projekt wymaga analizy w zakresie, w jakim dotyczy wyborów do Parlamentu Europejskiego, do rad gmin i rad powiatów oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Proponowana ustawa przyznaje uprawnienia wyborcom niepełnosprawnym (korzystanie z nieodpłatnych form uzyskiwania informacji – art. 6 i 7, prawo do głosowania korespondencyjnego – art. 12, prawo do korzystania z pomocy asystenta wyborczego – art. 18 i 20, możliwość głosowania przy użyciu nakładek do kart do głosowania z opisem w alfabecie Braille’a – art. 21). Projekt w art. 2 wprowadza definicję pojęcia „wyborca niepełnosprawny”. Jest to osoba posiadająca prawa wyborcze, która przez właściwy organ orzekający została zaliczona do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy o rehabilitacji.

Zgodnie z projektowaną regulacją skorzystanie z uprawnień przewidzianych w projekcie będzie możliwe, jeżeli zostaną spełnione łącznie trzy przesłanki: wyborca został zaliczony przez organ orzekający do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji, złożył stosowne oświadczenie, uzyskał zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym (art. 2 – 4 projektu). Oznacza to, że obywatel UE niebędący obywatelem polskim, aby skorzystać z uprawnień przewidzianych dla wyborcy niepełnosprawnego, będzie musiał uzyskać orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane przez organy wskazane w ustawie o rehabilitacji. Dla obywateli polskich takie orzeczenie stanowi przede wszystkim podstawę do przyznania ulg i uprawnień wynikających z innych przepisów prawnych i mogłoby być wykorzystane do celów wskazanych w ustawie. Natomiast wyborca niepełnosprawny – obywatel UE niebędący obywatelem polskim występowałby o orzeczenie stopnia niepełnosprawności jedynie w celu skorzystania z uprawnień wynikających z proponowanej ustawy. Musiałby więc odpowiednio wcześniej wystąpić o wydanie orzeczenia. Skorzystanie z uprawnień przewidzianych w projekcie byłoby więc faktycznie trudniejsze dla wyborców niepełnosprawnych – obywateli UE niebędących obywatelami polskimi niż dla wyborców niepełnosprawnych będących obywatelami polskimi. Prowadziłoby to do dyskryminacji wyborców niepełnosprawnych – obywateli UE niebędących obywatelami polskimi.

Należy ponadto zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 2 projektu oświadczenie osoby, że jest ona wyborcą niepełnosprawnym w rozumieniu art. 2 proponowanej ustawy musi być opatrzone m.in. numerem ewidencyjnym PESEL. Osoby, które nie mają numeru PESEL nie będą więc mogły skorzystać z uprawnień przewidzianych w projekcie. Taka regulacja będzie

dyskryminowała obywateli UE niebędących obywatelami polskimi i będzie niezgodna z prawem UE.

Podsumowując, należy stwierdzić że w przypadku uchwalenia proponowanej ustawy niepełnosprawni wyborcy – obywatele UE niebędący obywatelami polskimi byłoby gorzej traktowani niż niepełnosprawni obywatele polscy. Byłoby to naruszenie art. 22 TfUE (korzystanie z praw wyborczych) w związku z art. 18 TfUE (zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową), a także art. 3 dyrektywy Rady 93/109/WE i art. 3 dyrektywy Rady 94/80/WE (takie same warunki wykonywania prawa głosowania przez obywateli UE).

4. Konkluzja

Projekt ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych **narusza** art. 18 i 22 TfUE oraz art. 3 dyrektywy Rady 93/109/WE i art. 3 dyrektywy Rady 94/80/WE.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory bazy REX: Unia Europejska, projekt ustawy, samorząd gminny, Parlament Europejski, wybory, wójt, burmistrz, prezydent, obywatelstwo, dyskryminacja, niepełnosprawni

Warszawa, 29 grudnia 2009 r.

BAS-WAL-2603/09

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Sławomir Piechota) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Proponowana ustawa określa sposób dostosowania organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych i ma być stosowana do wyborów: do Sejmu RP i do Senatu RP, Prezydenta RP, do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz do Parlamentu Europejskiego. Z uprawnień przewidzianych w projekcie będą mogli korzystać wyborcy niepełnosprawni, którzy przez właściwy organ orzekający zostali zaliczeni do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, ze zmianami; dalej: ustawa o rehabilitacji). Projekt przewiduje zmianę sześciu ustaw.

Przyjęcie proponowanej ustawy prowadziłyby do dyskryminacji niepełnosprawnych wyborców – obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami polskimi w odniesieniu do wyborców niepełnosprawnych będących obywatelami polskimi. Projekt jest niezgodny z art. 22 (korzystanie z praw wyborczych) w związku z art. 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową), a także przepisami dyrektywy Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE L 329 z 30.12.1993 r., str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12) i dyrektywy Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającej szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są

obywatelami (Dz. Urz. WE nr L 368 z 31.12.1994 r., str. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12).

Projekt ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Deskryptory bazy REX: Unia Europejska, projekt ustawy, samorząd gminny, Parlament Europejski, wybory, wójt, burmistrz, prezydent, obywatelstwo, dyskryminacja, niepełnosprawni

Warszawa, dnia 12 stycznia 2010 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja Polityki Społecznej i Rodziny
PSR-00-02-2010

Pan Lech Czapla
p.o. Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

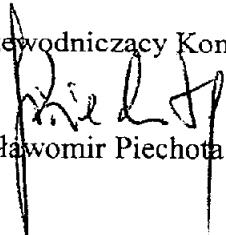
W załączeniu przekazuję Komentarz do opinii prawnej Biura Analiz Sejmowych w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych, przygotowany przez stałego doradcę Komisji – Pana Krzysztofa Patera.

Z poważaniem,

Lista załączników:

Komentarz do opinii prawnej Biura Analiz Sejmowych

Przewodniczący Komisji

Sławomir Piechota

Warszawa, 12 stycznia 2010r.

Krzysztof Pater

Stały doradca

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

**Komentarz do opinii prawnej Biura Analiz Sejmowych
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy
o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych.**

Uwagi Biura Analiz Sejmowych odnoszą się do dwóch kwestii, które zdaniem Biura mogą powodować, że projekt ustawy byłby niezgodny z przepisami UE – powodowałby bowiem nierówne (gorsze) traktowanie obywateli innych państw UE niż obywateli polskich. Kwestie te dotyczą:

- 1) wymogu przedstawiania przez osobę niepełnosprawną numeru PESEL - mimo, że posiadanie takiego numeru nie jest warunkiem głosowania w Polsce przez obywateli UE nie będących obywatelami polskimi,
- 2) konieczności posiadania orzeczenia właściwego organu orzekającego o zaliczeniu wyborcy do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.) – co zdaniem Biura stawia wyborców z innych państw UE w gorszej sytuacji, gdyż musieliby specjalnie uzyskiwać odpowiednie orzeczenie polskiego organu, aby skorzystać z uprawnień określonych w ustawie.

Uwaga BAS dotycząca pkt. 1 jest całkowicie zasadna. Aby zlikwidować wskazaną nieprawidłowość, należałoby przeredagować art. 3 ust. 2 projektu i nadać mu następujące brzmienie::

„2. Oświadczenie wyborcy, obok jego podpisu zawiera następujące dane dotyczące wyborcy:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) adres zamieszkania,
- 3) numer ewidencyjny PESEL – jeżeli wyborca jest obywatelem polskim albo obywatelem innego państwa któremu nadano numer ewidencyjny PESEL,
- 4) obywatelstwo oraz numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość – jeżeli numer ewidencyjny PESEL nie został mu nadany.”

Uwaga BAS dotycząca pkt. 2 jest nieuzasadniona. W Unii Europejskiej nie funkcjonuje ujednolicony system orzekania o niepełnosprawności. Każdy kraj stosuje w tym zakresie swoje procedury i kryteria. Decyzje organów poszczególnych państw członkowskich nie są w żaden sposób automatycznie transferowane na uprawnienia w innym państwie członkowskim. Tak więc jest absolutnie naturalne, że osoba niepełnosprawna przemieszczająca się do innego państwa członkowskiego UE musi się poddać procedurze orzeczniczej w kraju swego pobytu, jeśli chce korzystać z uprawnień, jakie są w tym państwie przyznawane osobom niepełnosprawnym. Z takiej możliwości często korzystają osoby niepełnosprawne, które decydują się na stały lub czasowy pobyt w innym państwie członkowskim. Nikt nigdy nie stawiał państwom członkowskim z tego powodu zarzutu gorszego traktowania obywateli innych państw UE. Trzeba też brać pod uwagę, że w takiej samej sytuacji będzie obywatel polski będący osobą niepełnosprawną, który dotychczas nie posiadał orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – np. dlatego, że mieszkał za granicą. Także będzie musiał uzyskać orzeczenie, jeśli zamierza skorzystać z uprawnień określonych w tej ustawie. Warto wreszcie pamiętać, że proponowana ustawa jest adresowana wyłącznie do tych osób, które posiadają znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Z tego powodu nie można zastosować np. zasady, że honorowałoby się wszystkie orzeczenia o niepełnosprawności wydane we wszystkich państwach członkowskich UE. **Dlatego projektowana ustawa nie narusza prawa UE** – teza o gorszym traktowaniu obywateli innych państw UE z powodu konieczności wykazania się orzeczeniem o niepełnosprawności nie jest zasadna.

Jedynym wyjątkiem od zasady, że decyzje organów poszczególnych państw członkowskich nie są w żaden sposób automatycznie transferowane na uprawnienia w innym państwie członkowskim, jest przyznawanie kary parkingowej, według wzoru stosowanego w UE. W tym wypadku prawa posiadacza karty parkingowej są honorowane we wszystkich krajach UE, bez względu na to gdzie karta została wydana. W tej sytuacji, gdyby problem podniesiony przez BAS miał spowolnić lub wstrzymać cały proces legislacyjny, proponowałbym, zmianę projektowanego art. 2 w następujący sposób:

Art. 2

Wyborcą niepełnosprawnym w rozumieniu ustawy – zwanym dalej „wyborcą” – jest osoba, posiadająca prawa wyborcze, która przez właściwy organ orzekający została zaliczona do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.) **lub której właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej wydał kartę parkingową, przeznaczoną dla osoby niepełnosprawnej, sporządzoną według wzoru określonego w Zaleceniu Rady 98/376/WE z 4 czerwca 1998 roku w sprawie karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych.**

W ten sposób, niezależnie od mojego przekonania o braku zasadności uwagi BAS wskazanej w pkt. 2, propozycja jest nadal zgodna z celami ustawy, ponieważ zasadniczym celem ustawy jest przyznanie uprawnień osobom niepełnosprawnym, które mają trudności w poruszaniu się. Równocześnie propozycja ta wychodzi naprzeciw sugestiom BAS. To rozwiązanie oznacza także w praktyce, że osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do uzyskania karty parkingowej także zostałyby objęte projektowaną ustawą.

Powyższe rozwiązanie uważam za lepsze, niż kopiowanie rozwiązania zastosowanego np. w art. 40 a ust. 2 znowelizowanej w dniu 19 listopada 2009r. (podczas wprowadzania instytucji pełnomocnika wyborczego) ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.3)) („W przypadku wyborcy

obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, skorzystać może osoba uznana w państwie pochodzenia za niepełnosprawną w stopniu, o którym mowa w ust. 1.”). Z uwagi na powyższe uwagi uważam że jest niemożliwe dokonanie w praktyce rzetelnej oceny, czy decyzja odpowiedniego organu jednego z 26 państw Unii Europejskiej o uznaniu kogoś za osobę niepełnosprawną jest adekwatna do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności w polskim systemie prawnym. Trzeba też brać pod uwagę, że art. 40c ust. 3 pkt 1 tej ustawy przenosi obowiązek przedstawienia odpowiednich dokumentów na osobę zainteresowaną – a to może być dla niej dużo trudniejsze, bardziej czasochłonne i pracochłonne niż poddanie się procedurze orzeczniczej w Polsce.

W. Pich

Warszawa, 29 stycznia 2010 r.

Pan
Lech Czapla
p.o. Szefa Kancelarii Sejmu

Opinia prawna

odnosząca się do komentarza do opinii Biura Analiz Sejmowych z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych

I. Tezy opinii:

1. Punkt 1 komentarza uwzględnia uwagi zawarte w opinii prawnej BAS z dnia 29 grudnia 2009 r. i w zakresie art. 3 ust. 2 projektu ustawy usuwa zastrzeżenie co do zgodności z prawem Unii Europejskiej.

2. Uwagi zawarte w pkt 2 komentarza nie zmieniają negatywnej konkluzji opinii prawnej BAS w zakresie kryteriów uznania osoby niepełnosprawnej za wyborcę niepełnosprawnego w rozumieniu proponowanej ustawy. Zastrzeżenie dotyczące niezgodności projektu z prawem UE pozostaje aktualne także w odniesieniu do przedstawionej w komentarzu propozycji brzmienia art. 2 projektu.

II. Analiza stanowiska wyrażonego w komentarzu

1. W komentarzu do opinii prawnej BAS w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (dalej: komentarz) przedstawiono propozycję brzmienia art. 3 ust. 2 projektu. Propozycja ta nie budzi wątpliwości co do zgodności z prawem UE i usuwa zastrzeżenie zgłoszone w opinii prawnej BAS z dnia 29 grudnia 2009 r. (BAS-WAL-2602/09), dotyczące wymogu przedstawiania numeru

PESEL przez wyborców niepełnosprawnych – obywateli UE niebędących obywatelami polskimi.

2. W komentarzu stwierdzono, że nieuzasadnione jest zastrzeżenie BAS dotyczące dyskryminacji wyborców niepełnosprawnych – obywateli UE niebędących obywatelami polskimi, wynikającej z konieczności uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wydanego przez organy wskazane w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, ze zmianami; dalej: ustawa o rehabilitacji).

Brak w prawie UE ujednoczonego systemu orzekania o niepełnosprawności nie uzasadnia wprowadzenia w państwie członkowskim UE systemu, który będzie skutkował gorszym traktowaniem niepełnosprawnych wyborców – obywateli UE niebędących obywatelami polskimi niż obywateli polskich. W ocenie BAS skorzystanie z uprawnień przewidzianych w projekcie będzie faktycznie trudniejsze dla wyborców niepełnosprawnych – obywateli UE niebędących obywatelami polskimi niż dla wyborców niepełnosprawnych będących obywatelami polskimi.

Regulacja dotycząca omawianej kwestii (równego traktowania wyborców niepełnosprawnych bez względu na przynależność państwową) była przedmiotem opinii prawnej BAS z dnia 26 listopada 2008 r. (BAS-WAEM-3380/08).¹ W opiniowanym przez BAS projekcie ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym zaproponowano rozwiązanie polegające na wprowadzeniu w ustawie upoważnienia do wydania rozporządzenia, określającego wykaz dokumentów wydawanych w państwach członkowskich UE potwierdzających uznanie za osobę niepełnosprawną w stopniu odpowiadającym znacznemu lub umiarkowanemu stopniu niepełnosprawności. Zaproponowana regulacja została uznana przez BAS za dopuszczalną z punktu widzenia zgodności z prawem UE, z tym jednak zastrzeżeniem, że zostanie zapewnione równe traktowanie niepełnosprawnych – wyborców polskich i wyborców

¹ Projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym i opinia prawna BAS zostały zamieszczone w druku nr 1391.

obywateli UE niebędących obywatelami polskimi. Warunek ten będzie spełniony, o ile we wszystkich państwach członkowskich UE są wydawane dokumenty poświadczające niepełnosprawność i o ile będzie możliwe zapewnienie materialnej równoważności wskazanych w nich stopni niepełnosprawności ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92). Rozwiązanie, o którym mowa zostało ostatecznie przyjęte w art. 106a ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.²

3. W komentarzu zaproponowano brzmienie art. 2 projektu. W konsekwencji przyjęcia tej propozycji niepełnosprawny wyborca – obywatel UE niebędący obywatelem polskim, niezaliczony przez polski organ orzekający do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, mógłby skorzystać z uprawnień przewidzianych w projekcie, pod warunkiem posiadania karty parkingowej sporządzonej według wzoru określonego w zaleceniu Rady 98/376/WE z dnia 4 czerwca 1998 r.³ Oznaczałoby to, że uprawnienia uzyskają w ten sposób wyłącznie osoby niepełnosprawne korzystające z pojazdów. Pozostałe osoby – wyborcy obywatele UE niebędący obywatelami polskimi, niekorzystający z pojazdów (nieposiadający karty parkingowej), będą w gorszej sytuacji niż obywatele polscy posiadający orzeczenie wydane przez polski organ orzekający zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zastrzeżenie (i jego uzasadnienie) wyrażone w opinii prawnej BAS z dnia 29 grudnia 2009 r. pozostaje więc aktualne także w odniesieniu do przedstawionej w komentarzu propozycji brzmienia art. 2 projektu.

III. Podsumowanie

1. Proponowane w komentarzu rozwiązanie dotyczące numeru PESEL jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

² Przepis ten został wprowadzony ustawą z dnia 12 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy o referendum ogólnokrajowym oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 202, poz. 1547) i obowiązuje od dnia 16 grudnia 2009 r.

³ Zalecenie Rady 98/376/WE z dnia 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych (OJ L 167, 12.6.1998, p. 25). Zgodnie z art. 288 akapit piąty Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zalecenie nie ma mocy wiążącej.

2. Uwagi zawarte w komentarzu nie zmieniają negatywnej konkluzji opinii prawnej BAS w zakresie kryteriów uznania osoby niepełnosprawnej za wyborcę niepełnosprawnego w rozumieniu proponowanej ustawy.

Autorzy:

Marcin Fryźlewicz

Dorota Olejniczak

eksperti ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

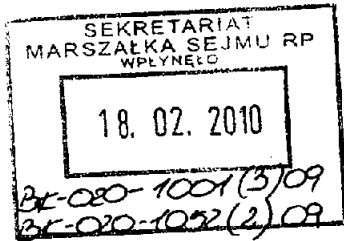
Deskrytory bazy REX: Unia Europejska, projekt ustawy, samorząd gminny, Parlament Europejski, wybory, obywatelstwo, dyskryminacja, niepełnosprawni.

SEJMN
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 18 lutego 2010 r.

Komisja Ustawodawcza
UST-00 - 14 /10

Pan
Bronisław KOMOROWSKI
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

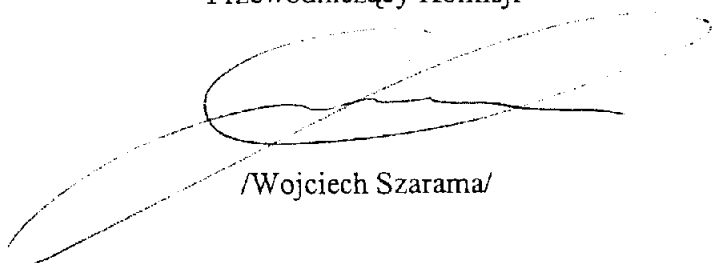
Szanowny Panie Marszałku

Przekazuję – przyjęte na posiedzeniu w dniu 17 lutego 2010 r. – opinie Komisji Ustawodawczej:

- o poselskim projekcie ustawy o Rzeczniku do Spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji wraz z autopoprawką (przedstawiciel wnioskodawców poseł Izabela Jaruga-Nowacka);
- o poselskim projekcie ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawców poseł Sławomir Piechota).

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

OPINIA nr 401
Komisji Ustawodawczej

**w sprawie poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb
osób niepełnosprawnych**

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 18 lutego 2010 r.

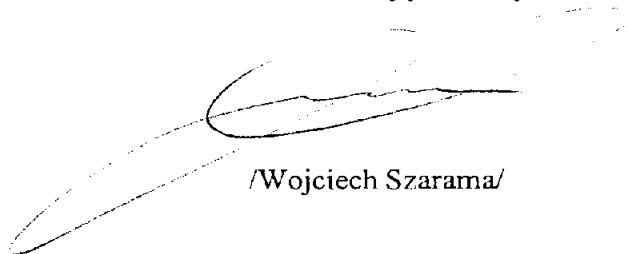
dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 18 lutego 2010 r., rozpatrzyła skierowany przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu RP, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości w sprawie zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej RP - poselski projekt ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu ekspertów, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- **uznała ten projekt za dopuszczalny.**

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 09 lutego 2010 r.

ZW/0714/30/10

Szanowny Pan
Lech Czapla
p.o. Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 stycznia 2010 r., dotyczące przedłożenia opinii nt. poselskiego projektu ustawy: o **dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych** w załączeniu, uprzejmie przesyłamy uwagi otrzymane z województw: łódzkiego, lubuskiego, wielkopolskiego i warmińsko-mazurskiego.

Z wyrazami szacunku,

1-/ Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura ZWRP

Zarząd
Województwa Łódzkiego

RCPS.DF.8111-01/10

Łódź, dnia 29.01.2010 r.

Pan
Bogdan Ciepielowski
Dyrektor Biura
Związku Województw RP

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 stycznia 2010 roku przesłane drogą elektroniczną, w załączeniu przekazuję uwagi dotyczące poselskiego projektu ustawy: o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Kijnczak

Dariusz Kijnczak
Członek Zarządu

Olsztyn, 04.02.2010r.

P.0531-27/2010

Uwagi do projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych

Przedłożony projekt ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych stanowi realizację potrzeby zapewnienia powszechnej możliwości oddania głosu przez osoby niepełnosprawne, których niepełnosprawność w sposób zasadniczy może wpływać na ich bierność w głosowaniu.

Projekt ustawy wydaje się w sposób kompleksowy, spełniający standardy europejskie regulować odnośną kwestię, poprzez stworzenie nowych lub udoskonalone istniejących możliwości oddania głosu: korespondencyjnie, poprzez większą dostępność lokali przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, dzięki możliwości głosowania z pomocą asystenta wyborczego, poprzez ułatwienia dla osób niewidomych (nakładki na karty wyborcze – alfabet Braille'a), wprowadzenie nieodpłatnej informacji wyborczej, nadanie numeru identyfikacyjnego stanowiącego „klucz” do podejmowania w/w czynności wyborczych.

Projekt nie budzi zastrzeżeń formalno-prawnych, zdaje się być regulacją pełną, wyczerpującą problemowe zagadnienia, ujednolicającą dotychczasowe, rozbite na poszczególne akty prawne uregulowania dotyczące kwestii dostępu do głosowań dla osób niepełnosprawnych.

Departament Prawny

10-562 Olsztyn, ul. Emilii Plater 1; tel. (0 89) 521 91 58, fax (0 89) 521 91 59;

e-mail: dp@warmia.mazury.pl, www.wrota.warmia.mazury.pl

Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2008 Nr 386/2006

Artykuł 6 ust. 2 projektu dotyczy kwestii sposobu udostępniania informacji wyborczej poprzez infolinię lub materiały drukowane. Zasadne byłoby dodatkowe zastrzeżenie dostępu do tych informacji poprzez Internet.

W przypadku głosowania korespondencyjnego istotne jest właściwe unormowanie postępowania związanego z wysyłką formularzy i odpowiednie zabezpieczenie tego procesu uzgodnione z instytucją obsługującą korespondencje (Poczta Polska, jeśli to ten podmiot będzie zajmował się obsługą wyżej opisanej korespondencji – kwestia również wymagająca unormowania).

Należy zastanowić się nad koniecznością wprowadzenia do ustaw regulujących zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta RP, do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, do Parlamentu Europejskiego odwołania do projektowanej ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych, w zakresie dostępu osób niepełnosprawnych do głosowania.

Wprowadzenie rozwiązań proponowanych przedłożonym projektem jest zabiegiem koniecznym i uzasadnionym.

Sporządziła:

Justyna Malinowska

Akcceptuję

Z-CA DYREKTORA
DEPARTAMENTU PRAWNEGO
RADCA PRAWNY

Zehon Pietrzak

Departament Prawny

10-562 Olsztyn, ul. Emilii Plater 1; tel. (0 89) 521 91 58, fax (0 89) 521 91 59;

e-mail: dp@warmia.mazury.pl, www.warmia.mazury.pl

Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2000 Nr 388/2006

Opinia

Osoby niepełnosprawne często mają utrudniony dostęp do możliwości korzystania z pełni praw wyborczych i muszą korzystać ze wsparcia osób trzecich.

Przedłożony projekt ustawy w sposób bardzo szczegółowy reguluje nowe procedury, które mają za zadanie umożliwić korzystanie z pełni praw wyborczych przez osoby niepełnosprawne. Dzięki wprowadzeniu nowych przepisów zostaną stworzone możliwości głosowania przez osoby niepełnosprawne np. możliwość głosowania korespondencyjnego daje szansę korzystania z pełni praw wyborczych przez osoby, które często już od wielu lat nie opuszczają własnego domu.

Ustawa wprowadza kompleksowe rozwiązania mające na celu ułatwienie dostępu osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w wyborach - proponowane rozwiązania mogą zaowocować wzrostem liczby osób niepełnosprawnych korzystających z prawa do głosowania.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

Jerzy Kuchert

T. Wauter

Opinia

Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu dotycząca projektu poselskiego ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu zgłasza następujące uwagi do poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów dla potrzeb osób niepełnosprawnych:

- 1) dot. art. 9 ust. 1 – przepis nakłada obowiązek na wójta, burmistrza, prezydenta miasta zapewnienia co najmniej 1/3 lokali wyborczych dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej; Uważamy, **iż należy zwiększyć ilość lokali dostępnych dla osób niepełnosprawnych** o ograniczonej sprawności ruchowej do co najmniej 1/2 tych lokali;
- 2) dot. art. 14 ust. 3 – nie określono, czy wyborca powinien wysłać kopertę B do obwodowej komisji wyborczej jako przesyłkę poleconą z pisemnym potwierdzeniem odbioru, a w takiej formie otrzymał materiały wyborcze z obwodowej komisji (art. 13 ust. 1 i 2);
- 3) dot. art. 18 ust. 3 – przepis stanowi, iż „asystentem wyborczym może być każda osoba wskazana przez wyborcę. W szczególności funkcję asystenta wyborczego może pełnić członek rodziny wyborcy, w tym także osoba nie posiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych.”; W naszej ocenie **należy wykluczyć by asystentem wyborczym mogła być osoba nie posiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych**, bowiem w przypadku przyjęcia zapisu projektu ustawy asystentem mogłaby być np. osoba ubezwłasnowolniona częściowo, osoba, w stosunku do której obowiązuje postanowienie o ustanowieniu doradcy tymczasowego, wydane przez sąd w trakcie postępowania o ubezwłasnowolnienie, a także osoba małoletnia, która ukończyła jedynie 13 lat;
- 4) projekt ustawy mógłby również przewidywać **możliwość ustanowienia pełnomocnika**, który głosowałby bez obecności uprawnionego wyborcy, ale w jego imieniu i według jego instrukcji; W tej sprawie jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 października 2009 r. który jednoznacznie rozstrzygnął, że taki sposób głosowania jest dopuszczalny i zgodny z Konstytucją RP, jak też powszechnie stosowany w wielu krajach Europy i świata;

5) projekt ustawy **nie uwzględni rozwiązań organizacyjnych wyborów dot. osób głuchoniemych;**

Ponadto dogodną formą głosowania zarówno dla osób niepełnosprawnych, jak również pozostałych wyborców byłoby wprowadzenie możliwości głosowania elektronicznego. Taki sposób głosowania zaleca Komitet Ministrów Rady Europy w Rekomendacji Rec(2004)11 Komitetu Ministrów do państw członkowskich dotyczącej prawnych, praktycznych i technicznych standardów głosowania elektronicznego, przyjęty na 898 posiedzeniu Deputowanych Ministrów w dniu 30 września 2004 r.

Poznań, dnia 2 lutego 2010 r.

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa • Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. 705 /OBSiL/2010

Warszawa, dnia 10 lutego 2010 r.

Szanowny Pan
Lech Czapla
p.o. Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze!

W nawiązaniu do przesłanego przy piśmie GMS-WP-183-15/2010 z dnia 20 stycznia 2010 r. poselskiego projektu ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych - uprzejmie zawiadamiam, że Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych nie zgłasza uwag do tego projektu.

Z poważaniem

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych
[Signature]
Dariusz Sałajewski

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz.

Data wpływu 16.02.2010

51

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**
Michał Serzycki

SEKRETARIAT SZEFKA KS
WPLYNEŁO
dnia... 0107... 20... 01... 200... r.
.....
(podpis)

DOLiS – 033 – 33 / 10 / 6962

Warszawa, dnia 18 lutego 2010 r.

**Pan
Lech Czapla
p.o. Szefa Kancelarii Sejmu
Kancelaria Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00 – 902 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze

w nawiązaniu do pisma z dnia 20 stycznia 2010 r. o sygn. GMS-WP-183-15/2010 (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych – 25 stycznia 2010 r.) uprzejmie informuję, iż w projekcie ustawy o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych wątpliwości pod kątem zgodności z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) budzą następując przepisy:

1) Art. 3 ust. 5 posługujący się pojęciem wniosku. Przepis ten nie określa, jakiego rodzaju informacje w przedmiotowym wniosku mają się znaleźć. Powyższe (wobec braku odpowiednich wzorów tego typu wniosków określanych choćby w drodze stworzenia odpowiedniej delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia) prowadzić może do zamieszczania w ich treści informacji w nadmiarze, nieadekwatnych do celu przetwarzania danych, i tym samym gromadzenia przez administratora danych informacji w sposób naruszający jedną z naczelnych zasad przetwarzania danych osobowych, a mianowicie zasadę adekwatności danych w stosunku do celów ich przetwarzania (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych). Zgodnie z tą zasadą, przetwarzane dane osobowe swym zakresem i swą treścią nie powinny wykroczać poza potrzeby wynikające z celu ich pozyskania. Administrator danych musi zatem zapewnić, aby pozyskiwane

przez niego dane osobowe nie były nadmierne i nicistotne, tudzież gromadzone „na zapas”, „w razie czego”.

Sugeruję zatem – celem uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych i dowolności w zakresie zamieszczania danych osobowych we wnioskach wyborców, doprecyzowanie wskazanego przepisu o rodzaj informacji o tej kategorii osób, które mają być przetwarzane w ramach przedmiotowych wniosków.

2) Należy także zastanowić się, w jaki sposób weryfikowana będzie okoliczność wypełniania przez wyborcę przesłanek, o których mowa w art. 3 ust. 6 pkt 1 i 2 projektu. Jeżeli powyższe następować będzie w drodze oświadczenia składanego pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, stosowny przepis w tym zakresie powinien zostać wprowadzony do treści projektu, tak jak ma to miejsce w przypadku art. 3 ust. 2 i 3. W sytuacji natomiast, gdyby organy gminy miały w tym przypadku pozyskiwać informacje zawarte w konkretnych dokumentach potwierdzających fakt posiadania orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności (choćby poprzez okazanie odpowiedniego dokumentu) powyższe musiałoby mieć odzwierciedlenie w przepisach projektu. Poza tym, należałoby rozważyć proporcjonalność zastosowanego środka weryfikacji. W każdym bowiem przypadku pozyskiwanie od osób fizycznych informacji w nadmiarze skutkować może naruszeniem ww. zasady adekwatności danych w stosunku do celów ich przetwarzania.

3) Jednocześnie informuję, iż wszelkie zasady przetwarzania danych osobowych (np. zawartych w zaświadczeniach o nadanym numerze identyfikacyjnym- art. 4 ust. 1 projektu) powinny wynikać z aktu prawnego rangi ustawy, nie zaś rozporządzenia wykonawczego wydawanego na jej podstawie. Powyższe jest wynikiem przede wszystkim istnienia konstytucyjnej zasady wyłączności regulacji ustawowej w sferze praw i wolności. W wyroku z dnia 31 stycznia 2007 r. (sygn. S. 1 / 2007) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż zasadnicza regulacja pewnej kwestii nie może być domeną przepisów wykonawczych, wydawanych przez organy nienależące do władzy ustawodawczej. Nie jest bowiem dopuszczalne, aby prawodawczym decyzjom organu władzy wykonawczej pozostawić kształtowanie zasadniczych elementów regulacji prawnej. Także art. 31 ust. 3 Konstytucji RP wymaga regulacji ustawowej w tych wszystkich unormowaniach, które dotyczą ograniczeń konstytucyjnych praw i wolności jednostki. W takim wypadku zakres materii pozostawianych do unormowania w rozporządzeniu musi być węższy niż zakres materii ogólnie dozwolony na tle art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Artykuł 31 ust. 3 ustawy zasadniczej silniej bowiem akcentuje konieczność szerszego unormowania rangi ustawowej i zawęża pole regulacyjne pozostające dla rozporządzenia.

Niewątpliwie przetwarzanie danych osobowych, jako czynność polegająca na dostępie do ich treści przez organy je posiadające stanowi swego rodzaju ograniczenie w zakresie korzystania z konstytucyjnego prawa do prywatności i ochrony danych osobowych. Stąd też – o czym była mowa

wyżej zasady ich przetwarzania, w tym okres ich przechowywania, winny wynikać z przepisów samej ustawy.

Z aktualnie projektowanych przepisów nie wynika tymczasem np. okres przechowywania danych zawartych w zaświadczeniach o nadanych numerach identyfikacyjnych.

4) Niezrozumiałym jest brzmienie art. 7 ust. 1, z którego wynika, iż wyborca uzyska informacje wskazane w art. 6 ustawy po przedstawieniu swoich danych osobowych i podaniu numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 4 ust. 1. Brak jest tu bowiem dookreślenia, poprzez podanie jakich danych osobowych następuje swego rodzaju ustalenie tożsamości wyborcy. Celem uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych i przetwarzania danych nieadekwatnych, w nadmiarze, a więc naruszenia ww. zasady adekwatności danych w stosunku do celów ich przetwarzania, sugeruję dookreślenie przepisu poprzez wskazanie zakresu informacji, obowiązek podania których powstaje w tym przypadku.

5) Wskazać także należy, iż zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych szczególnie chronionych (wymienionych w art. 27 ust. 1 ustawy, wśród których znajdują się m.in. dane o stanie zdrowia) jest możliwe wyłącznie w oparciu o przepis rangi ustawy, stwarzający pełne gwarancje ochrony danych. Dlatego też, w każdej sytuacji przetwarzania tej kategorii informacji o osobie, projektodawca musi zawrzeć odpowiednie regulacje w projekcie niniejszej ustawy, nie może „odsylać” w tym przypadku do aktu wykonawczego (np. art. 12 ust. 5).

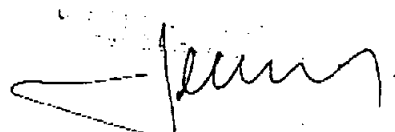
6) Brak jest w przepisach projektu wskazania zakresu informacji zamieszczanych w zaświadczeniu o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego, o którym stanowi art. 13 ust. 3. Powyższe prowadzić może do przetwarzania danych w nadmiarze, i naruszenia tym samym zasady adekwatności danych w stosunku do celów ich przetwarzania, o której była już mowa we wcześniejszej części niniejszej opinii. Sugeruję zatem dookreślenie kwestii zakresu danych, np. poprzez wprowadzenie do projektu ustawy odpowiedniej delegacji dla właściwego ministra, celem określenia wzoru takiego zaświadczenia.

7) Należy zastanowić się nad ewentualnym doprecyzowaniem zakresu informacji zawieranych w oświadczeniu w przedmiocie ustanowienia asystenta wyborczego, o którym stanowi art. 18 ust. 3 projektu. Celem uniknięcia arbitralności w zakresie rodzaju zamieszczanych w treści oświadczenia danych oraz ich przetwarzania w nadmiarze sugeruję dookreślenie, jaki zakres informacji zamieszczany zostanie w jego treści.

8) Z podobnych względów należałoby dookreślić, w jaki sposób, tj. poprzez podanie jakich danych, następuje wskazanie asystenta wyborczego przy okręgowej komisji wyborczej (art. 20).

55

z poleceniem

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 18 lutego 2010 r.

Cena 2,55 zł + 22% VAT

